

Türkiye’de Eko-Politik Baskı Altındaki Emekli Aylığı¹

Muhammed Fatih Cüre^{2, 3}, Hasan Yazar⁴

ÖZET

2024 yılının sonunda Türkiye’de emekli aylığı alan dosya sayısı yaklaşık 16 milyona ulaşmıştır. Emekli aylığı; emekli sayılarının giderek artması ve yapılan ödemelerin bir kamu harcaması sayılması nedeniyle hem bireylerin refahı hem de kamu maliyesi açısından önemli hale gelmektedir. Çalışmada Türkiye’de son yıllarda artan enflasyonun ve Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) olarak isimlendirilen baskı grubunun bir kamu harcaması olan emekli aylıkları üzerindeki etkisi araştırılmaktadır. Artan enflasyonun ekonomik açıdan, baskı gruplarının talepleri ise politik açıdan emekli aylığı üzerinde baskı unsuru olarak düşünülmüş, bu husus Sosyal Güvenlik Kurumu verileri ile irdelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda 2024 yılında yaşanan yüksek enflasyon nedeniyle memur emeklilerinin yaklaşık %8, işçi ve BAĞ-KUR emeklilerinin yaklaşık %6’lık gelir kaybı yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca EYT yasasının yürürlüğe girmediği ve sosyal güvenlik sisteminden yapılan emekli aylığı ödemesinin aynı kaldığı bir senaryoda ortalama emekli aylığının yaklaşık %15 daha yüksek olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Emekli Aylığı, Emeklilikte Yaşa Takılanlar, Enflasyon, Yaşlılık Aylığı.

Pensions Under Eco-Political Pressure in Türkiye

ABSTRACT

By the end of 2024, the number of pension beneficiaries in Türkiye has reached approximately 16 million. Pensions have become increasingly significant for both individual welfare and public finance, as the number of retirees continues to rise and pension payments are categorized as public expenditures. This study investigates the impact of rising inflation in recent years and the influence of the interest group known as EYT (those hindered from retirement due to age) on pension payments, which constitute a significant portion of public spending. While rising inflation is considered an economic pressure factor, the demands of interest groups are analyzed as political pressure elements on pensions; these factors are examined through Social Security Institution (SGK) data. The analysis reveals that due to high inflation in 2024, retired civil servants experienced a real income loss of approximately 8%, while blue-collar (Sosyal Sigortalar Kurumu - SSK) and self-employed (BAĞ-KUR) retirees suffered a loss of about 6%. Furthermore, it is concluded that in a scenario where the EYT law had not been enacted and the total pension expenditure from the social security system remained constant, the average pension could have been approximately 15% higher.

Keywords: Pension, EYT, Inflation, Old Age Pension.

¹ Bu çalışma 4 Ekim 2024 tarihinde düzenlenen III. Sardes Para Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

² İletişim Yazarı: fatih.cure@cbu.edu.tr

³ Arş. Gör., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Salihli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, ORCID: 0000-0003-0961-1759

⁴ Arş. Gör., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Salihli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, ORCID: 0000-0002-9290-9566

1. GİRİŞ

Sosyal güvenlik sistemleri, bireylerin hayatlarının farklı dönemlerinde karşılaşılabilecekleri ekonomik risklere karşı koruma sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sistemlerin önemli bir bileşeni olan emekli aylıkları, çalışma yaşamını tamamlayan bireylerin gelirlerini sürdürmelerini destekleyen temel bir kamu harcaması kalemidir. Türkiye’de 2025 yılı itibarıyla 16 milyon kişi emekli aylığı almakta ve bu sayı her geçen yıl artmaktadır. Emekli aylıkları hem bireylerin refah düzeyi hem de kamu maliyesi üzerindeki etkisiyle kritik bir konu haline gelmiştir.

Türkiye’de son yıllarda yaşanan yüksek enflasyon ve “Emeklilikte Yaşa Takılanlar” (EYT) adıyla bilinen baskı grubunun talepleri; emekli aylıkları üzerinde hem ekonomik hem de politik baskılar oluşturmıştır. Enflasyon, emekli aylıklarının satın alma gücünü zayıflatırken; EYT grubunun talepleri politik karar mekanizmalarını etkileyerek emekli maaşlarının önemli belirleyicilerinden olmuştur. Bunun sonucunda enflasyon ve EYT meselesi; emekli aylıkları ve kamu bütçesi ekseninde son yılların önemli tartışma konularından biri haline gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de son yıllarda artan enflasyonun ve Emeklilikte Yaşa Takılanlar adıyla bilinen baskı grubunun bir kamu harcaması olan emekli aylıkları üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışmada Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ve kamu bütçesi verilerinden yararlanılarak, yüksek enflasyonun ve EYT’lilerin emekli aylıklarını reel olarak nasıl etkilediği analiz edilmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiş, mevcut sorunlara yönelik öneriler sunulmuştur.

2. TÜRKİYE’DE EMEKLİLİK VE EMEKLİ AYLIĞI

Emekli aylığı üzerine yapılan tartışmaların ve açıklamaların daha anlaşılabilir olması için kullanılan kavramlarla neyin ifade edildiği net bir şekilde ortaya konmalı ve ortak bir kavramsal çerçeve kullanılmalıdır. Bu bölümde ilgili kavramsal çerçeve açıklanmaya çalışılacaktır. Ayrıca Türkiye’deki emekli sayısı ve emekli aylığı miktarının tarihsel gelişimi değerlendirilecek ve diğer ülkelerle karşılaştırılacaktır.

2.1. Kavramsal Olarak Türkiye’de Emekli Aylığı

İlgili literatürde ve günlük konuşma dilinde emekli aylığı, emekli maaşı veya yaşlılık aylığı kavramları birbiri yerine kullanılmaktadır. Kavramsal çerçevenin netleştirilmesi amacıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na bakıldığında doğrudan bu kavramları tanımlayan bir düzenlemeye gidilmediği görülmektedir. İlgili kanunun 3. maddesinde “gelir⁵” ve “aylık⁶” kavramları tanımlanmıştır.

Emekli aylığı kavramının tanımına SGK (2025a)’ye ait mali istatistiklerde yer verilmiştir. SGK’ye göre emekli aylıkları “5510 sayılı kanunun kapsamında sigortalı veya hak

⁵ İş kazası veya meslek hastalığı halinde sigortalıya veya sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine, yapılan sürekli ödemedir.

⁶ Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile vazife malullüğü halinde yapılan sürekli ödemedir.

sahiplerine yapılan malullük, yaşlılık ve ölüm aylıkları ile sürekli iş göremezlik ödemelerini ifade etmektedir”.

İlgili kanun ve SGK’nin tanımlaması göz önünde bulundurulduğunda emekli aylıkları ifadesinin oldukça geniş kapsamlı kullanıldığı görülmektedir. Diğer bir deyişle SGK’ye göre emekli aylığı; uzun vadeli sigorta kolları kapsamında verilen yaşlılık aylığı, malullük aylığı, ölüm aylığı ile kısa vadeli sigorta kolları kapsamında verilen iş göremezlik gelirine verilen çatı bir kavram olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla, emekli aylığı kavramı yalnızca yaşlanma ve gerekli diğer şartları sağlayan bireylere ödenen maaşları değil, aynı zamanda halk arasında dul ve yetim aylığı olarak bilinen ölüm aylığını, malullerin aldıkları aylıkları ve iş göremezlik gelirlerini de kapsamaktadır. Bir sonraki alt başlıkta verilen istatistiki bilgiler kavramsal çerçevenin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

2.2. Türkiye ve AB Ülkelerinde Emekli Sayısı- Aktüeryal Denge

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının da ifade ettiği gibi Türkiye’deki emekli sayısı yaklaşık 16 milyon olarak kabul edilmektedir (ÇSGB, 2024). Bu sayı aynı zamanda SGK verilerinde yer alan çalışmayan (pasif) nüfusu temsil etmektedir. 2024 Ekim ayı verilerine bakıldığında emekli sayısının sigortalar kapsamında dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. 2024 Ekim Ayı İtibarıyla Sigorta Kollarına Göre Emekli Sayısı

Sigorta Kolu	Dosya Sayısı
Yaşlılık Aylığı Alanlar	11.957.914
Malullük ve Vazife Malullüğü Alanlar	141.209
Ölüm Aylığı Alanlar	3.525.148
Sürekli İş Göremezlik Geliri Alanlar	159.589
Toplam	15.783.860

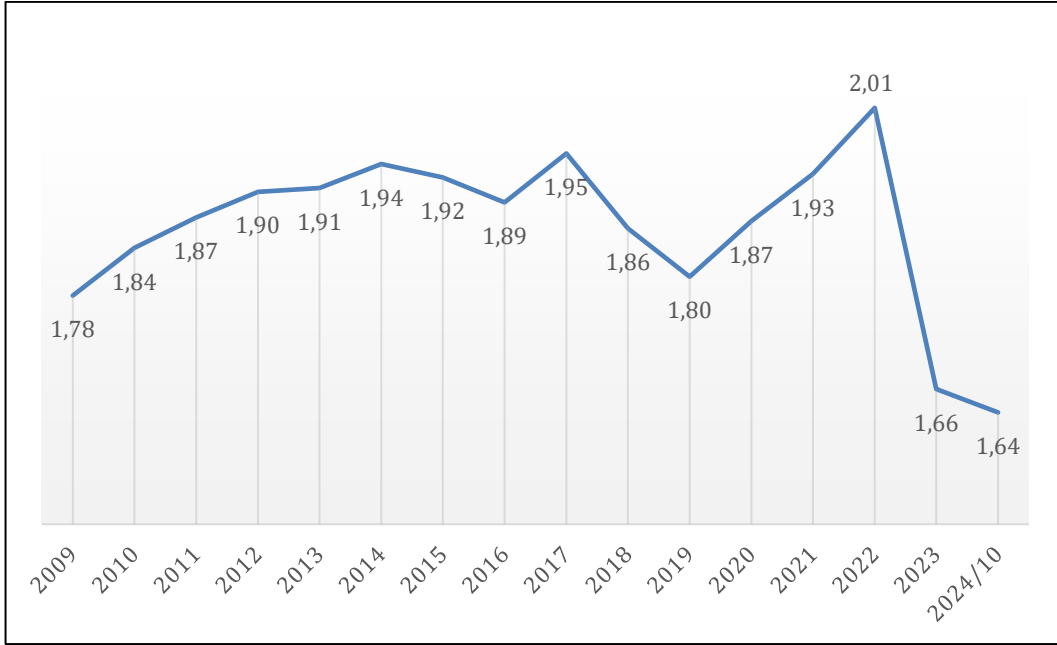
Kaynak: (SGK, 2025b) verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

SGK verilerine göre toplam emekli sayısının yaklaşık 12 milyonu kanunla belirlenen yaş haddini doldurmuş, gerekli sigortalılık süresine sahip ve primini ödeyen kişilerden oluşmaktadır. Emekli sayısını oluşturan diğer büyük çoğunluk ise toplumda dul ve emekli maaşı olarak bilinen yaşlılık aylığı alanlar olup yaklaşık 3,5 milyon kişiden oluşmaktadır. Geri kalan yaklaşık 300 bin emekli ise sürekli iş göremezlik geliri ile malullük aylığı alanlardan oluşmaktadır.

Çalışan (aktif) nüfusun, çalışmayan (pasif) nüfusa olan oranını ifade eden “aktüeryal denge” sosyal güvenlik sisteminde sürdürülebilirliği niteleyen önemli bir kavramdır. Aktif/pasif (A/P) oranı olarak da adlandırılan rasyonun, en az 4 olması ideal sosyal

güvenlik sistemini yansıtan değer olarak belirlenmiştir (Bulut, 2019, s. 165). Diğer bir deyişle 4 çalışana karşı 1 emekliyi temsil eden bu oran, dünya genelinde çoğunlukla ulaşılabilen bir seviye olmaktan oldukça uzaktır.

Grafik 1. Türkiye’de Aktüeryal Dengenin (Aktif/Pasif Oranı) Yıllar İtibarıyla Seyri

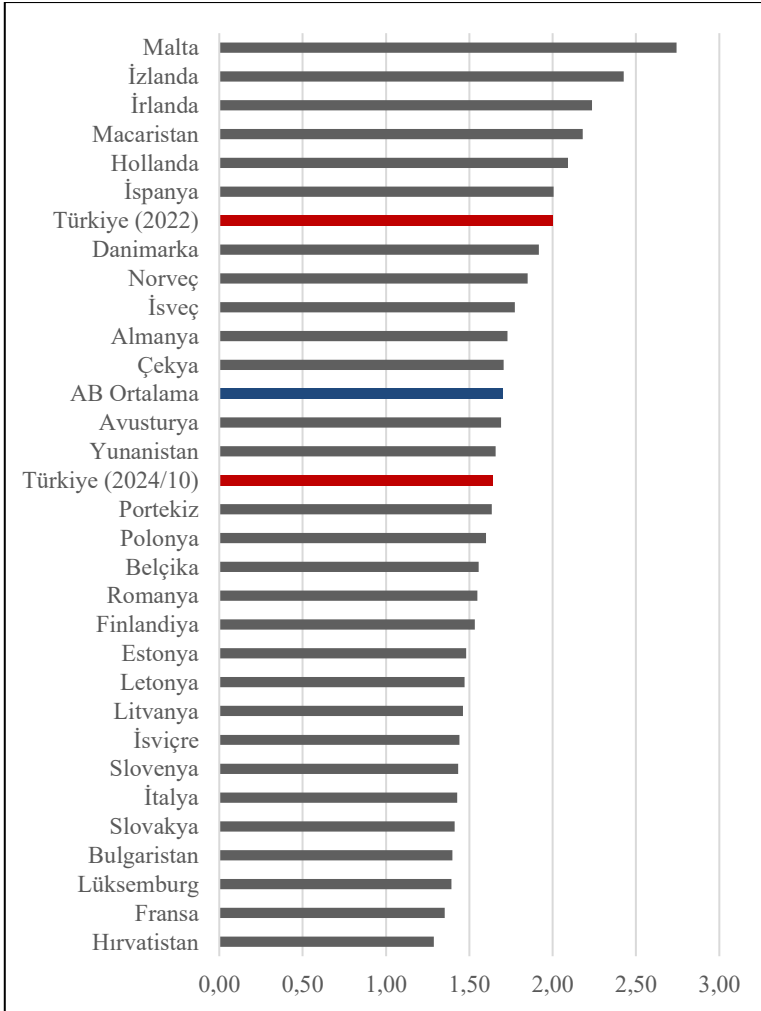
Kaynak: (SGK, 2025b) verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Türkiye’de son 15 yıllık sürede aktif çalışan nüfusun, emekli nüfusa göre genel olarak giderek arttığı söylenebilir. Nitekim 2009 yılında A/P oranı 1,78 iken 2014 yılına dek istikrarlı bir şekilde artmış ve 1,94’ü bulmuştur. 2019 yılına gelindiğinde 1,80’e düşmüş olsa da 2009 yılı seviyesinin üstünde kalmayı başarmıştır. Ancak çok daha dikkat çekici olan kısım, 2022 yılında 2’yi aşmış olan oranın, 2023 yılında 1,66’ya ve 2024 yılının onuncu ayında ise 1,64’e kadar gerilemesidir. 2023 yılının mart ayında EYT’ye ilişkin yasanın çıkmasıyla birlikte emekliye ayrılanların sayısındaki ciddi artış, aktif/pasif oranını ciddi şekilde etkilediği görülmektedir.

Türkiye, aktüeryal denge bakımından son yıllarda özellikle EYT etkisi ile düşüş yaşamıştır. Ancak bu oranın tek başına veri olarak sunulması, konuyla ilgilenenleri sağlıklı çıkarımlar yapmaktan uzaklaştırır. Dolayısıyla çevre ülkeler ile kıyaslanması, daha anlaşılır bir bakış açısı sunacaktır. Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından sunulan kayıtlı istihdam ve pasif sigortalı gibi en güncel veriler, günümüz itibarıyla 2022 yılına aittir. Türkiye 2022 yılında 2 civarındaki A/P oranı ile Avrupa bölgesindeki en iyi A/P rasyosuna sahip ülkelerden biriydi. Grafik 2’de de görüldüğü üzere İspanya’nın hemen ardında yedinci

sıraya sahipti. Ancak 2023 yılındaki EYT etkisi ile söz konusu oranda ciddi düşüş yaşanmış, 2024 yılı onuncu ayındaki verilere göre 1,64’e kadar gerilemiştir (Grafik 1). Bu açıdan bakıldığında 2022 yılındaki AB ülkelerinin ortalamasının altında kalmıştır. Malta ve İzlanda, bu verilere göre A/P oranı bakımından da en iyi performansı gösteren ülkeler konumundadır. A/P rasyosu açısından en kötü performansa sahip AB ülkeleri, 1,29 ve 1,35 ile Hırvatistan ve Fransa olmuştur (Grafik 2).

Grafik 2. 2022 Yılı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye’deki A/P Oranı

Kaynak: (Eurostat, 2025a; Eurostat, 2025b; SGK, 2025b) verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur

2.3. Miktar İtibarıyla Emekli Aylıkları

Emekli aylığı bağlanacak kişilerin ne kadar aylık alacakları tabi oldukları sigorta koluna göre değişmekte olup 5510 sayılı kanunda münferiden belirtilmiştir. Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından bağlanacak emekli aylıklarının hesaplanması sırasıyla ilgili kanunun 27, 29 ve 33. Maddelerinde düzenlenmiştir. İlgili maddelere göre prim gün sayısı, aylık bağlama oranı, prime esas kazanç gibi unsurlar bağlanacak olan aylığın miktarında belirleyicidir (5510 Sayılı Kanun, 2006).

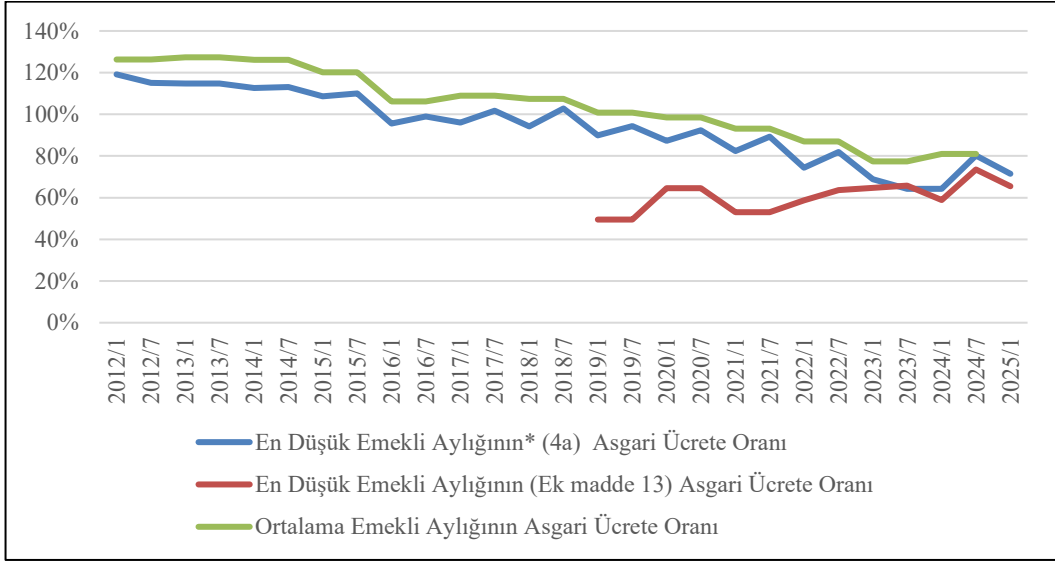
Emekli aylıklarını belirleyen bir diğer önemli düzenleme ise 5510 sayılı kanunun Ek 19. maddesidir. Bu maddeye göre emekli aylıklarının asgari miktarı belirlenmektedir⁷. İlk olarak 2019 yılında yapılan bu düzenleme ile asgari emekli aylığı 1.000 TL olarak belirlenmiştir. 2024 temmuz ayında 12.500 TL olan bu rakamın 2025 Ocak ayı itibarıyla 14.469 TL olacağı ilan edilmiştir⁸ (Gemici, 2025). En düşük emekli aylığı böyleyken en yüksek emekli aylığına ilişkin veriler SGK tarafından paylaşılmamaktadır. Bu konuda yapılan son açıklama Bakan Işıkhan tarafından yapılmış olup, 80 bin liraya kadar çıkan emekli aylıklarının olduğu ifade edilmiştir (Kıvanç, 2024). Dolayısıyla emekli aylıklarının kanunda belirtilen faktörler çerçevesinde miktar olarak oldukça değişkenlik göstereceği ifade edilebilmektedir.

En düşük emekli maaşı alan emekli sayısı hakkında SGK verilerinde net bir rakam olmasa da Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan toplantılarda konuya ilişkin açıklamalar yapılmaktadır. 18 Temmuz 2024 tarihli komisyon tutanaklarında en düşük emekli maaşı alan emekli sayısının yaklaşık 3,7 milyon olduğu belirtilmiştir (TBMM, 2024, s. 21). Bu rakam toplam emekli sayısının yaklaşık %23'üne denk gelmekte olup tartışmaların ve bu konudaki hesaplamaların merkezinde yer almaktadır.

Türkiye'de emekli maaşlarının seyrine tarihsel olarak bakılmak istenirse en düşük ve ortalama emekli maaşlarının asgari ücrete göre gelişimini izlemek bazı çıkarımlarda bulunmaya imkân verecektir.

⁷ Bu düzenleme 7161 sayılı kanunun 42. Maddesi ile yapılmıştır (7161 Sayılı Kanun, 2019).

⁸ Yaşlılık ve malullük aylığı alanlar kanunla belirlenen asgari tutarın tamamını alırken; vefat eden 3,5 milyon emeklinin eşi ve çocukları olarak hak sahibi sıfatı ile bu aylıkları almaya devam eden 4,3 milyon kişi hak edilen emekli aylıklarının en fazla %75'ini alabilmektedir. Örneğin vefat eden eşinin emekli aylığını alan bir kişi 14.469 TL olan en düşük emekli maaşının %75'ini alacaktır. Dolayısıyla dul ve yetim aylığı olarak bilinen ölüm aylığı alan kişilerin belirlenen asgari emekli aylığından çok daha düşük miktarlarda emekli aylığı alması söz konusudur. Ölüm aylığını hesaplanmasına ilişkin olarak bkz: 5510 sayılı kanunun 33. Maddesi.

Grafik 3. Yıllara Göre En Düşük ve Ortalama Emekli Maaşının Asgari Ücrete Oranı

* 31.12.1999 tarihindeki gösterge sistemine göre bağlanan aylıklar baz alınmıştır.

Kaynak: (ÇSGB, 2025; 5510 Sayılı Kanun, 2006) verileri kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Grafikte en düşük ve ortalama emekli aylıklarının asgari ücrete oranı verilmiştir. En düşük emekli maaşı için iki ayrı veri kullanılmıştır. Bunlardan biri grafikte mavi çizginin temsil ettiği, SGK tarafından yayınlanan, 31.12.1999 tarihindeki gösterge sistemine göre 4a kapsamında bağlanan aylıkların en düşük miktarıdır. Diğeri ise kırmızı çizgi ile gösterilen, tüm emeklileri kapsayacak şekilde hükümet tarafından ilk defa 2019 yılında belirlenen en düşük emekli aylığıdır. Ortalama emekli aylığı verisi ise SGK’nin mali istatistiklerinde yayınlanan toplam emekli aylığı ödemelerinin toplam dosya sayısına bölünmesiyle oluşturulmuştur.

Grafik, en düşük ve ortalama emekli aylıklarının yıllar içindeki değişimlerini, asgari ücrete oranla karşılaştırmalı olarak sunmaktadır. Bu grafiğe göre:

En Düşük Emekli Aylığı (4a- 31.12.1999 Tarihinde Bağlanan-Mavi Çizgi):

- 2012 yılında asgari ücretin %119’una denk gelirken, yıllar içinde bu oran kademeli olarak düşmüş ve 2025 yılı itibarıyla %71 seviyesine gerilemiştir.

En Düşük Emekli Aylığı (Ek Madde 13- Kırmızı Çizgi):

- 2019 yılında ilk kez belirlenen bu veri, başlangıçta asgari ücretin %49’una denk gelirken, 2024 Temmuz ayında %73 seviyesine kadar yükselmiştir. Ancak, 2025 yılında bu oran tekrar %65’e düşmüştür.

Ortalama Emekli Aylığı (Yeşil Çizgi):

- Ortalama emekli maaşı, tüm dönem boyunca diğer iki veri setinin üzerinde seyretmiştir. Ancak, 2012’de asgari ücretin %126’sına denk gelen oran, 2024’ün sonu itibarıyla %81’e düşmüştür.

2019 yılı dikkate alındığında 1999 yılındaki göstergeye göre bağlanan emekli aylıklarının hükümetçe belirlenen en düşük emekli aylıklarına nispeten iyi bir durumda olduğu, neredeyse hükümetin belirlediği rakamın iki katına denk geldiği görülmektedir. Ancak aralarındaki bu fark zamanla net bir şekilde ortadan kalkmıştır. Diğer bir ifadeyle 2019 yılında en düşük emekli maaşının iki katını alan emeklilerden bazıları 2025 yılına gelindiğinde neredeyse aynı miktarı almaya başlamıştır. Aynı şekilde ortalama emekli aylığı da zamanla asgari ücrete kıyasla azalma eğilimi göstermiştir.

Dolayısıyla son 13 yıllık dönemde en düşük emekli maaşları ile ortalama emekli maaşları arasındaki fark giderek kapanmıştır. Bu, daha yüksek maaş alan emeklilerin maaşlarının zaman içinde reel değerini kaybettiğini ve maaşların tabanda birleşme eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır.

3. POLİTİK BİR BASKI OLARAK EYT VE EMEKLİ MAAŞLARI

Türkiye’de emeklilik sistemi, ekonomik şartların yanı sıra politik kararlarla da şekillenen bir alan olarak öne çıkmaktadır. Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) olarak bilinen grubun talepleri ve en düşük emekli maaşına yönelik düzenlemeler, politik çıkarların belirleyici olduğu adımlarla hayata geçirilmiştir. Bu düzenlemeler emekli maaşlarının genel seviyelerini doğrudan etkilemiştir.

3.1. Emeklilikte Yaşa Takılanlar ve Politik Dönüşüm

Emekliliği hak etmede önemli şartlardan biri de belirli bir yaş haddine ulaşmış olmaktır. Kişilerin kaç yaşında emekli olabileceğine ilişkin hükümler kanunlarla belirlenmekte olup, bu konuda Türkiye’de geçmişte önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden birisi de 1992 yılında 3774 sayılı kanun ile yapılmış ve yaş şartı kaldırılarak, sigortalılık süresi ve prim gün şartlarını tamamlayanların emekli olmasının yolu açılmıştır. Bu düzenleme sonucunda fiilen kadınlarda 38, erkeklerde 43 yaşlarında emekli olunabilmiştir. Kaldırılan yaş şartı 08/09/1999 tarihinde yürürlüğe giren 4447 sayılı kanun ile tekrar getirilmiş, bu tarihten sonra sigortası başlayan kadınlar için 58, erkekler için 60 yaş şartını getirerek emekliliği bir önceki kanuna göre ciddi ölçüde zorlaştırmıştır. 08/09/1999 tarihinden önce sigortası başlayanlar için de kademeli emeklilik şartları getirilmiştir (Ceyhan, 2020, s. 301-302). Diğer bir ifadeyle bu tarihten önce çalışmaya başlayanlar 4447 ve 5434 sayılı kanunlar ile belirlenen sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayılarını sağlasalar da belirlenen yaş hadleri sebebiyle emekli olmamışlar ve EYT’li olarak isimlendirilmişlerdir (Güllü, 2022).

İlk işe başlama tarihindeki kanunlara göre emekli olma hakkını elde etmiş ancak değişen kanunların getirdiği yaş şartı sebebiyle fiilen emekli olamamışları ifade eden EYT meselesi

Türkiye’nin son yıllarda gündemini meşgul etmiş önemli konulardan biri olmuştur. Özellikle seçim dönemlerinde EYT’li seçmenin talepleri muhalefet partilerinin destekleriyle daha da güçlenmiştir.

EYT’lilerin taleplerini karşılamak amacıyla 2015 ve 2022 yılları arasında toplamda 11 tane kanun teklifi verilmiştir⁹. Emeklilikte Yaşa Takılanlar ifadesi de bir kanun teklifinde ilk olarak 2016 yılında kullanılmıştır. Dolayısıyla özellikle seçimlerden önce ciddi bir kamuoyu oluşturan EYT meselesi, son 10 yılda siyasetin de gündeminde olmuştur.

2019 yerel seçimleri öncesinde de EYT’liler ciddi bir kamuoyu oluşturmuştur. Yürütme erkinin başı olan cumhurbaşkanı, “Biz bunu yapmayacağız. Arkadaşlarıma söylüyorum. Beni bu yola asla teşvik etmeyin. Milletimin zararına olan bir şeye asla yokum. Seçim kaybetsek de yokum.” diyerek net bir şekilde EYT’lilerin taleplerinin yerine getirilmeyeceğini ifade etmiştir (İzci & Atmaca, 2019, s. 4530- 4351).

2023 yılındaki genel seçimlerden önce, özellikle 2022 yılının ikinci yarısında EYT, başta muhalefet partileri olmak üzere tüm siyasi partilerce seçim vaadi olarak kullanılmıştır. 2022’nin son günlerinde cumhurbaşkanı EYT’liler için gerekli düzenlemenin yapılarak yaş şartının kaldırılacağını duyurmuştur. En nihayetinde 14 Mayıs seçimlerinden önce 3 Mart tarihinde 7438 sayılı kanunla beklenen düzenleme yapılmıştır (Aslan, 2024, s. 1132). Aktüeryal dengenin bozulacağı, sosyal güvenlik sistemine ek yükler getireceği ve diğer emeklilerin de bu durumdan olumsuz etkileneceği endişesiyle EYT’lilerin taleplerine oldukça mesafeli duran hükümet, 2023 genel seçimleri öncesinde artan kamuoyu baskısı karşısında tavır değiştirerek EYT düzenlemesini yapmak durumunda kalmıştır (Çelik & Yavuz, 2023, s. 121).

Dolayısıyla EYT meselesi, sadece Türkiye’de sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği ile aktüeryal denge açısından değil aynı zamanda politik kararların etkileri açısından da önemli bir örnek teşkil etmektedir. Hükümetin başlangıçta ekonomik gerekçelerle karşı durduğu bu talepler, artan kamuoyu baskısı ve seçim dönemlerindeki siyasi dinamikler nedeniyle kabul edilmiştir. Ancak, 3 Mart 2023 tarihinde yapılan EYT düzenlemesi, sosyal güvenlik sistemine ek maliyetler yüklemiş ve diğer emekliler üzerinde, dolaylı olarak olumsuz etkiler yaratmıştır. Bu düzenlemeye rağmen, emeklilik konusunda siyasi taleplerin devam ettiği ve 1999 yılından sonra sigortalı olanların yaş ve prim şartlarının esnetilmesine ilişkin kanun tekliflerinin meclise gelmeye devam ettiği görülmektedir¹⁰.

3.2. En Düşük Emekli Maaşı, Bayram İkramiyeleri ve Politika

Bayram ikramiyeleri ve en düşük emekli maaşı 5510 sayılı Kanun’un sırasıyla Ek 18 ve 19. maddeleriyle belirlenmektedir. İlk kez 2018 ve 2019 yıllarında yapılan bu

⁹ 2015, 2016 ve 2018 yıllarında ikiyeşer tane; 2019 ve 2020 yıllarında birer tane; 2021’de 2 ve 2022’de 1 tane EYT’lilere ilişkin kanun teklifi verilmiştir. Bu tekliflerin 4’er tanesi CHP ve HDP, 2 tanesi MHP ve 1 tanesi de İyi Parti milletvekilleriince meclise sunulmuştur.

¹⁰ Bazı kanun teklifleri için bkz: 2/2959, 2/2755 Esas Numaralı kanun teklifleri (TBMM, 2025)

düzenlemelerle bayram ikramiyesi ve asgari emekli maaşı tüm sigorta kolları için 1.000 TL olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. En Düşük Emekli Maaşının ve Bayram İkramiyelerinin Tarihsel Seyri

Düzenleme Tarihi	En Düşük Emekli Maaşı	Bayram İkramiyesi	Kronoloji
11 Mayıs 2018		1.000 TL	28 Haziran 2018 (Cumhurbaşkanlığı ve Genel Seçimler)
17 Ocak 2019	1.000 TL		31 Mart 2019 (Yerel Seçim)
25 Mart 2020	1.500 TL		Pandemi
29 Nisan 2021		1.100 TL	13 Mayıs 2021 (Ramazan Bayramı)
19 Ocak 2022	2.500 TL		Yıl Başı (Enflasyon Zammı)
1 Temmuz 2022	3.500 TL		Yıl Ortası (Enflasyon Zammı)
12 Ocak 2023	5.500 TL		Enflasyon ve 14 Mayıs 2023 (Genel Seçimler)
30 Mart 2023		2.000 TL	14 Mayıs 2023 (Genel Seçimler)
30 Mart 2023	7.500 TL		14 Mayıs 2023 (Genel Seçimler)
25 Ocak 2024	10.000 TL		Yıl Başı (Enflasyon Zammı) – 31 Mart 2024 (Yerel Seçimler)
2 Mart 2024		3.000 TL	31 Mart 2024 (Yerel Seçimler)
28 Temmuz 2024	12.500 TL		Yıl Ortası (Enflasyon Zammı)
Ocak 2025	14.469 TL		Yıl Başı (Enflasyon Zammı)

Kaynak: (5510 Sayılı Kanun, 2006)’dan yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2, Türkiye’de en düşük emekli maaşlarının ve bayram ikramiyelerinin belirlenmesinde sistematik bir düzenlemenin bulunmadığını ve bu düzenlemelerin büyük ölçüde hükümetin inisiyatifine bağlı olarak gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Özellikle maaş ve ikramiye artışlarının zamanlaması ile zam oranlarının ekonomik kriterler veya belirli bir yasal çerçeve yerine politikacıların kararlarına dayandığına dikkat çekilmektedir.

En düşük emekli aylıklarına yapılan ilk düzenlemenin, 31 Mart yerel seçimlerinden bir ay önce hayata geçecek şekilde yapılması; 2021 yılında hiç zam yapılmaması; enflasyonun

oldukça yükseldiği 2023 yılının başında zam yapılmasına rağmen, 14 Mayıs seçimlerinden hemen önce, nisan ayında tekrar zam yapılması, en düşük emekli maaşlarının sistematik ve öngörülebilir bir şekilde artırılmadığını, aksine siyasi karar alıcıların inisiyatifinde şekillendiğini göstermektedir. Yine emekli ikramiyelerine ilişkin ilk düzeleme 28 Haziran 2018 (Cumhurbaşkanlığı ve Genel Seçimler) seçimlerinden bir ay önce yapılmıştır. 2019, 2020 ve 2022 yıllarında zam yapılmamış olup, 2023 ve 2024 yılların yapılan zamlar da o yıllarda yapılan seçimlerden hemen önce yapılmıştır. Aynı zamanda yapılan zamların miktarına ilişkin ilgili kanunlarda herhangi bir düzenleme olmayıp, bu hususta da siyasi iradenin belirlediği oranda zamlar yapılmaktadır.

3.3. Kaynak Tahsisi: Alternatif Bir Senaryo

EYT yasasının yürürlüğe girmesinden 2024 yılının onuncu ayına dek yaklaşık 2 milyon kişi emekliye ayrılmıştır. Bu tarihten itibaren EYT’lilerin ne kadarının emekliye ayrıldığı ve sosyal güvenlik sistemine ne denli bir yük getirdiği gibi çokça tartışma konusu meydana gelmiştir. Dolayısıyla çalışmanın bu kısmında EYT yasası nedeniyle ayrılan kaynakların mevcut emekli maaşlarına aktarılması durumunda, emekli maaşlarının ne kadar artacağı hesaplanacaktır.

Bu kapsamda ilk olarak SGK verilerinden hareketle, emekliye ayrılan yaklaşık EYT’li kişi sayısı tahmin edilmiştir. İkinci olarak da sosyal güvenlik sisteminden gerçekleştirilen emekli aylığı ödemelerinin aynı şekilde kaldığı ve EYT yasasının yürürlüğe girmediği bir senaryoda ortalama emekli aylığındaki değişim tahmin edilmiştir.

Emekli dosya sayısı ve ortalama emekli aylığına ilişkin gerçekleştirmelere alternatif bir yaklaşım sunan bu tahmin yönteminde, öncelikle 2019 yılının birinci ayından 2023 yılının üçüncü ayına kadarlık süreçte (EYT’nin yürürlüğe girdiği tarih) aylık emekli sayısındaki ortalama artış oranı %0,21 olarak hesaplanmıştır. Bu artış oranı baz alınmış ve 2023 yılının üçüncü ayından, günümüzde yayınlanmış son veri olan 2024 yılının onuncu ayına dek yine aynı ortalama artış oranına göre emekliye ayrılan dosya sayısı belirlenmiştir. Dolayısıyla gerçekleşen ile ortalama artış oranına göre belirlenen emekli dosya sayısı arasındaki fark, tahmini EYT’li kişi sayısını vermektedir. Son olarak da sosyal güvenlik sisteminden yapılan emekli aylığı ödemelerinin, mevcut emekli dosya sayısına ve aylara bölünmesiyle gerçekleşen aylık ortalama maaş hesaplanmıştır. Aynı kaynak miktarının tahminlenen EYT hariç emekli dosya sayısına ve aylığa bölünmesiyle de beklenen yaklaşık ortalama emekli maaşı miktarı tahmin edilmiştir.

Tablo 3. EYT İçin Ayrılan Kaynakların Mevcut Emeklilere Aktarılması

2019/01-2023/03 Dönemi Aylık Ortalama Emekli Sayısı Artış Oranı (%) ~	0,21
2023/12 Emekli Dosya Sayısı (EYT Dahil)	15.236.122
Aylık Ortalama Artışa Göre 2023/12 Beklenen Emekli Dosya Sayısı (EYT Hariç)	13.450.503
2023/12 Ödenen Toplam Emekli Aylığı (Trilyon TL)	1,408
2023 Yılı Gerçekleşen Aylık Ortalama Maaş (EYT Dahil) (TL) ~	7.704
2023 Yılı Beklenen Ortalama Maaş (EYT Hariç) (TL) ~	8.727
Artış Oranı (%) ~	13,28
2024/10 Emekli Dosya Sayısı (EYT Dahil)	15.783.860
Aylık Ortalama Artışa Göre 2024/10 Beklenen Emekli Dosya Sayısı (EYT Hariç)	13.735.033
2024/10 Ödenen Toplam Emekli Aylığı (Trilyon TL)	2,174
2024/10 Gerçekleşen Aylık Ortalama Maaş (EYT Dahil) (TL) ~	13.777
2024/10 Beklenen Ortalama Maaş (EYT Hariç) (TL) ~	15.832
Artış Oranı (%) ~	14,91

Kaynak: (SGK, 2025b) verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

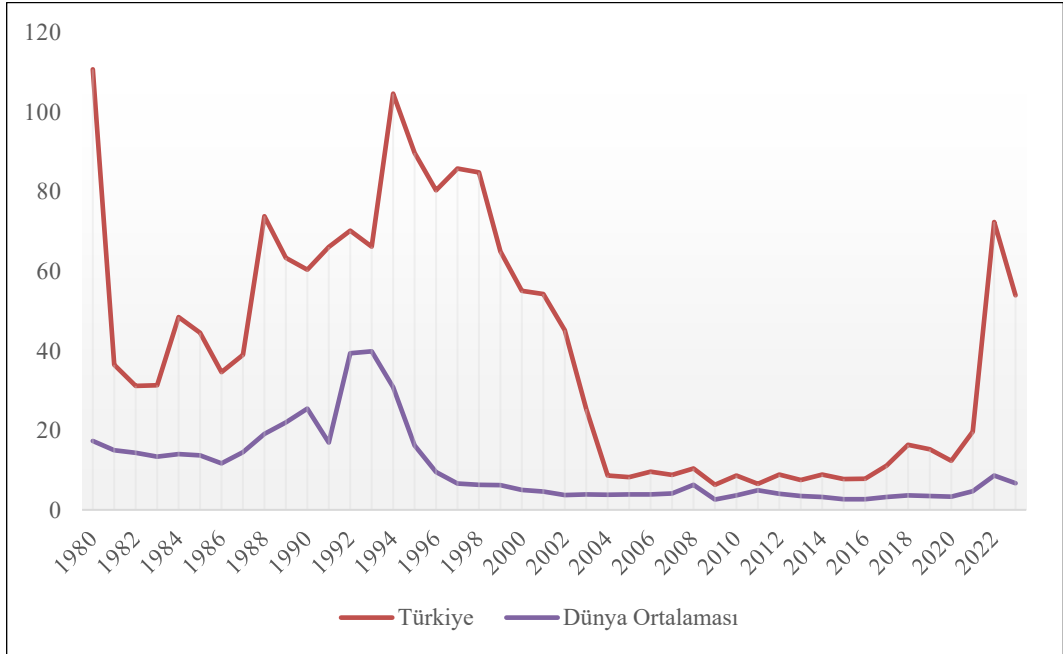
Yapılan hesaplamalar neticesinde, 2023 yılı sonunda 15.236.122 dosya sayısının EYT yasasının yürürlüğe girmedeği bir senaryoda yaklaşık 13.450.503 dosya sayısı kadar olması beklenirdi. Bu varsayıma ek olarak sosyal güvenlik sisteminden yapılan emekli aylığı ödemesi aynı kalması durumunda da 2023 yılı ortalama emekli aylığı 7.704 TL'den 8.727 TL'ye çıkması beklenirdi ki bu da yaklaşık %13'lük bir artışa tekabül etmektedir. Benzer şekilde 2024 yılının onuncu ayında 15.783.860 dosya sayısının EYT yasasının yürürlüğe girmedeği bir senaryoda yaklaşık 13.735.033 dosya sayısı kadar olması beklenirdi. Bu varsayıma ek olarak sosyal güvenlik sisteminden yapılan emekli aylığı ödemesi aynı kalması durumunda da 2024 yılı ortalama emekli aylığı 13.777 TL'den 15.832 TL'ye çıkması beklenirdi ki bu da yaklaşık %15'lik bir artışa tekabül etmektedir.

4. EKONOMİK BİR BASKI OLARAK ENFLASYON VE EMEKLİ MAAŞLARI

Fiyatlar genel seviyesindeki sürekli artışı ifade eden enflasyon, yüksek seviyelerde gerçekleştiğinde satın alma gücünü azaltmasının yanında fiyat değişimlerini anlamayı da zorlaştıran bir unsur haline gelmektedir (TCMB, 2004). Böyle bir ekonomik istikrarsızlık, ülke ekonomisine önemli zararlar verebileceğinden tarih boyunca ekonomi yönetimi tarafından para ve maliye politikası araçları ile müdahale edilmesi gereken bir durum olarak görülmüştür.

Türkiye iktisadi tarihine bakıldığında yüksek enflasyon sorunu, bazı kısa dönemler haricinde her zaman olagelmıştır. Özellikle küresel açıdan uzun dönemler boyunca nispeten üstesinden gelinmiş bu ekonomik istikrarsızlık durumu, Türkiye için genellikle birincil ekonomik sorun olmuş ve ülkenin ekonomi gündemini meşgul etmiştir. Grafik 4’te de görüldüğü üzere 1980’lerden günümüze dek enflasyonun dünya ortalaması, istikrarlı bir şekilde düşüş trendine girmiştir. Türkiye’de aynı dönemlerde enflasyon oranı, oldukça yüksek seviyelerde seyretmiştir. Son dönemlerde küresel bir problem haline gelen yüksek enflasyon oranı, Türkiye’de çok daha şiddetli şekilde gerçekleşmiştir.

Grafik 4. Türkiye ve Dünya Ortalamasına Göre Enflasyon Oranları

Kaynak: (IMF, 2025).

Yüksek enflasyon; reel ve finansal piyasaları etkilemenin yanında sosyal tabakalaşma başta olmak üzere toplumsal sorunları da beraberinde getirmektedir. İş gücü piyasasının verimliliğini olumsuz şekilde etkiler, bireyler arasında güven kaybına neden olur ve toplumun düşük gelirli kesimine daha fazla zarar verir (TCMB, 2004). Dolayısıyla yüksek enflasyonun görüldüğü dönem ve toplumlarda başta düşük ve sabit gelirler olmak üzere görece reel gelir kaybına uğrayanlar gündeme gelmektedir. Bu durumda memur ve işçi gibi sabit ücretlilerin enflasyon karşısında “savunmasız kalıp/kalmadığı” ya da “ezilip/ezilmediği” gibi tartışmaları da beraberinde getirir. Tam bu noktada Aktaş (2024)’ın 100 TL üzerinden yapmış olduğu simülasyon yöntemi oldukça dikkat çekicidir. Tablo 5’te 2023 yılı aralık ayında 100 TL’lik bir aylığın, 2024 yılında gerçekleşen enflasyona ve

verilen zamlara göre ne durumda olduğu karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. Esasında 2024 yılı gerçekleşen enflasyon oranlarına göre 100 TL kümülatif olarak yıl sonuna gelindiğinde 144,37 TL'yi bulması beklenirdi. Ancak verilen reel zamlar hesaba katıldığında hem memur-memur emeklisi hem de işçi ve BAĞ-KUR emeklisinin aldığı emekli aylığı söz konusu miktarı yıl sonunda yakalayamamıştır. Diğer bir değişle 2024 yılında 12 aylık maaş ortalaması 126,92 TL olması gerekirken memur-memur emeklisi ortalama 117,22 TL, işçi ve BAĞ-KUR emeklisi ise 119,67 TL ortalama maaş almıştır. Memur-memur emeklisinin ortalama maaşı %8,28; işçi ve BAĞ-KUR emeklisinin ortalama maaşı %6,06 oranında, olması gerekenden daha düşüktür.

Memur – memur emeklisi için yüzdesel zam oranı aşağıdaki gibi formüle edilebilir:

$$MZO_{(t)} = \left[\left(100 + ENF_{(t-1)} \right) \times \left(100 + TSZ_{(t)} \right) \div \left(100 + TSZ_{(t-1)} \right) \right] - 100$$

MZO memur – memur emeklisi için zam oranını, ENF enflasyon oranını, TSZ toplu sözleşme zam oranını, t mevcut ilk altı aylık dönemi, t-1 bir önceki ikinci altı aylık dönemi ifade etmektedir.

Tablo 4. 2023/7-2025/7 Dönemi Enflasyon ve Emekli Aylıkları Zam Oranları

Gerçekleşen Zamlar				
	Enflasyon Oranı (%)	Memur Memur Emeklisi Toplu Sözleşme Zam Oranı (%)	Memur Memur Emeklisi (%)	İşçi ve BAĞ-KUR Emeklisi (%)
2023/7	37,57	6	25	25
2024/1	24,73	15	49,25	49,25
2024/7	15,75	10	19,31	24,73
2025/1	16,67	6	11,54	15,75
2025/7	/	5	15,57	16,67

Kaynak: (TCMB, 2025) verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Buna göre 2024 yılının ilk altı aylık dönemi zam oranı, hem memur-memur emeklisi hem de işçi ve BAĞ-KUR emeklisi için %49,25 olarak belirlenmiştir. 2023 yılının ikinci altı aylık döneminde gerçekleşen enflasyon oranı ise %37,57'di. Bu iki oran arasındaki %8,49'luk oransal fark, reel zam oranı olarak hesaplanmakta ve 2024 yılının ilk altı ayı için aylıklara bu oran kadar zam yapılmaktadır.

2024 yılının ikinci altı aylık dönemine gelindiğinde memur-memur emeklileri için; memur zam oranındaki hesaplama tekrar yapılmakta ve %19,31 oranı elde edilmektedir. İşçi ve

BAĞ-KUR emeklileri içinse 2024 yılının ilk altı aylık dönemindeki enflasyon oranınca zam yapılmaktadır (%24,73).

İşçi ve BAĞ-KUR emeklilerinin zam oranları, genellikle önceki altı aylık dönemin enflasyon oranı kadar artırılarak belirlenir ve bazı dönemlerde refah payları da verilerek bu oran daha da arttırılabilir. Nitekim bu gruba yapılan zamlar, ya önceki altı aylık dönemin enflasyon oranı kadar ya da enflasyon oranının da üzerinde olduğu Tablo 4’te görülmektedir. Ancak memur-memur emeklisi aylıklarındaki zam oranlarının belirlenmesinde kullanılan bu yöntemle göre, toplu sözleşme zam oranları oldukça önemli hale gelmektedir. Yüksek enflasyon dönemlerinde toplu sözleşme zamları, dönemsel olarak kademeli olarak arttırıldığında, önceki altı aylık enflasyon oranının da üstüne çıkmaktadır. Böylece o dönem için işçi ve BAĞ-KUR emeklilerine kıyasla daha fazla oranda zam alma olasılığı ortaya çıkmaktadır. Fakat Tablo 4’te de görüldüğü üzere 2023/7 ve 2024/1 dönemlerinde işçi ve BAĞ-KUR emeklilerine önceki dönemin enflasyon oranına ek olarak yapılan artışlar, memur-memur emeklileri için yapılan zam oranları ile aynı seviyeye getirilerek bu iki grubun eşitlenmesine neden olmuştur.

Yüksek enflasyon dönemlerinde toplu sözleşme zamları, dönemsel olarak kademeli olarak düşürüldüğünde ise önceki altı aylık enflasyon oranının da altında kalabilmektedir. Nitekim memur-memur emeklilerine 2024/7 ve 2025/1 dönemlerinde yapılan zam oranları, önceki dönemlerin gerçekleşen enflasyon oranının altında kalmıştır.

Tablo 5. 2024 Yılı Enflasyon Baskısı Altındaki Emekli Aylıkları

		Aylık Enflasyon (%)	Enflasyona Göre Olması Gereken Maaş (TL)	Verilen Maaş			
				Reel Zam Oranı (%)	Memur - Memur Emeklisi (TL)	Reel Zam Oranı (%)	İşçi ve BAĞ-KUR Emeklisi (TL)
2023 Aralık		-	100	-	100	-	100
2024	Ocak	6,70	106,70	8,49	108,49	8,49	108,49
	Şubat	4,53	111,53		108,49		108,49
	Mart	3,16	115,06		108,49		108,49
	Nisan	3,18	118,72		108,49		108,49
	Mayıs	3,37	122,72		108,49		108,49
	Haziran	1,64	124,73		108,49		108,49

	Temmuz	3,23	128,76	19,31	129,44	24,73	135,32
	Ağustos	2,47	131,94		129,44		135,32
	Eylül	2,97	135,86		129,44		135,32
	Ekim	2,88	139,77		129,44		135,32
	Kasım	2,24	142,90		129,44		135,32
	Aralık	1,03	144,37		129,44		135,32
	Ortalama Maaş		126,92		117,22		119,67

Kaynak: (TCMB, 2025) verilerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 5’te yer alan simüle edilmiş verilere göre, 2024 yılında hem memur – memur emeklisi hem de işçi ve BAĞ-KUR emeklisinin enflasyonist ortamda aldıkları emekli aylıkları, yılın büyük çoğunluğunda enflasyona göre olması gereken maaşın altında kalmaktadır. Memur– memur emeklisi için yılın yalnızca 2 ayında (Ocak, Temmuz), işçi ve BAĞ-KUR emeklisi içinse 3 ayında (Ocak, Temmuz, Ağustos) bir rahatlama olduğu görülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus ise işçi ve BAĞ-KUR emeklilerinin durumunun memur-memur emeklilerine göre daha iyi olduğu yanılsamasıdır. Tabloda yer alan miktarlar, gerçek maaş miktarları ile simüle edilmediğinden artış oranı olarak işçi ve BAĞ-KUR emeklisi adına daha avantajlı bir çerçeve sunmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’deki emekli aylıklarının özellikle son dönemde iki ana baskı unsuru sebebiyle reel olarak aşındığı tespit edilmiştir. Bunlardan ilki ekonomik konjonktür sebebiyle toplum refahını direkt olarak etkileyen yüksek enflasyon sorunudur. Çalışmada 2024 yılı için yapılan hesaplamalarla yaşanan yüksek enflasyon nedeniyle memur emeklilerinin yaklaşık %8, işçi ve BAĞ-KUR emeklilerinin yaklaşık %6’lık gelir kaybı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Emekli aylıklarına yapılan zamlar, yalnızca ilk aylarda bir refah artışı yaratmakta, takip eden diğer aylarda refah kaybını önlemeye yetecek düzeyde gerçekleşmemektedir. Bu durum, sabit ücretliler için ciddi refah kaybı anlamına gelerek gelir dağılımının aleyhlerine bozulmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla yaşanan yüksek enflasyon dönemlerinde hak edilen zam oranları, gelir kayıplarını telafi edememekte buna ek olarak refah payları eklenmekte ve bayram ikramiyeleriyle de bu kayıpların etkisi hafifletilmeye çalışılmaktadır.

Bir diğer baskı türü ise politik konjonktür nedeniyle ortaya çıkan EYT meselesidir. Son dönemlerde çokça tartışılan konuların başında gelen söz konusu mesele, yerel ve genel

seçimler öncesinde gündem maddelerinden biri olmuştur. 2023 yılının ilk çeyreğinde de yasalaşarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasa nedeniyle günümüze dek emekli dosya sayısında yaklaşık 2 milyon gibi çok ciddi bir artış (mevcut dosya sayısının yaklaşık %15’i kadar) tespit edilmiştir. EYT yasasının yürürlüğe girmediği ve sosyal güvenlik sisteminden yapılan emekli aylığı ödemesinin aynı kaldığı bir senaryoda 2024 yılı onuncu ay itibarıyla ortalama emekli aylığının yaklaşık %15 daha yüksek olabileceği sonucuna varılmıştır.

Türkiye’de en düşük emekli aylığı ve bayram ikramiyelerinin belirlenmesinde sistematik bir düzenin bulunmaması, bu alanın büyük ölçüde siyasi karar alıcıların inisiyatifine bırakıldığını göstermektedir. Özellikle maaş ve ikramiye artışlarının zamanlamalarının seçim dönemleriyle örtüşmesi, bu düzenlemelerin ekonomik gerekçelerle beraber politik motivasyonlarla da yapıldığına işaret etmektedir. En düşük emekli maaşlarına ve bayram ikramiyelerine ilişkin kanunlarda zam oranlarına dair net bir çerçeve sunulmamış olması, bu alandaki belirsizlikleri ve siyasi iradenin etkisini artırmaktadır.

Yüksek enflasyon dönemlerinde fiyat artışlarının emeklilerin satın alma gücünü hızla aşındırdığı göz önüne alındığında, maaş zamlarının mevcut 6 aylık dönemler yerine 3 aylık ya da aylık periyotlarla yapılmalıdır. Bu düzenleme, emeklilerin reel alım gücünün korunmasını sağlayarak yaşam standartlarını iyileştirecek, sosyal güvenlik sistemine olan güveni artıracak ve gelir dağılımındaki dengesizlikleri azaltacaktır.

En düşük emekli maaşı ve bayram ikramiyesindeki artışların zamanlaması ve miktarı; siyasi karar alıcıların inisiyatifinden çıkarılarak sistematik ve öngörülebilir bir düzene kavuşturulması, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği ve emeklilerin ekonomik güvencesinin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir.

EYT düzenlemesinin uzun vadeli sonuçları, sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliği açısından dikkatle izlenmeli ve benzer taleplerin gelecekte de yalnızca politik motivasyonlarla değil, ekonomik ve sosyal dengeler göz önünde bulundurularak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Makalenin tüm süreçlerinde Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nin araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hareket edilmiştir.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı

Yazarın herhangi bir kişi ya da kuruluş ile çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKÇA

- 5510 Sayılı Kanun. (2006). Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu.
- 7161 Sayılı Kanun. (2019). Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
- Aktaş, A. (2024, Ekim 28). *Memur, emekli ve asgari ücretli enflasyona ezdirilmiyor diyenler burada mı?*. Ekonomim. <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/memur-emekli-ve-asgari-ucretli-enflasyona-ezdirilmiyor-diyenler-burada-mi/776169>
- Aslan, H. (2024). Emeklilikte yaşa takılanlar problemi: kuşakaçi dayanışma ve çatışma perspektifinden bir içerik analizi. *Çalışma ve Toplum*, 3(82), 1127-1165.
- Bulut, M. (2019). Emeklilikte yaşa takılma sorununun ekonomik gerekçeler ve “hak” kavramı ile ele alınması ve değerlendirilmesi. *İş ve Hayat*, 5(9), 162-169.
- Ceyhun, E. (2020). 4447 sayılı kanunun yirminci yılında hizmet akdine tabi sigortalılar yönünden yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları ve “EYT”. *Mali Çözüm*, 30(159), 295–308.
- Çelik, A., & Yavuz, K. (2023). The evolving role of the state in the 15th year of Türkiye social security system reform. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (84), 111-124.
- ÇSGB. (2024, Aralık 16). *Bakan Işıkhan, Türkiye yüzüylü’nün emektarları programı’na katıldı*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. <https://www.cs.gb.gov.tr/tr/haberler/16-12-2024-1/>
- ÇSGB. (2025). *Yıllar itibarıyla net ve brüt asgari ücretler*. Çalışma ve sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- Eurostat. (2025a). *Employment and activity by sex and age*. Eurostat. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a_custom_10361453/default/table?lang=en
- Eurostat. (2025b). *Pension beneficiaries by type of pension, sex and means-testing*. Eurostat. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/spr_pns_ben_custom_10334372/default/table
- Gemici, O. O. (2025). *En düşük emekli aylığı 14 bin 469 liraya yükseltildi*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/en-dusuk-emekli-ayligi-14-bin-469-liraya-yukseltildi/3443748>
- Güllü, G. (2022). Emeklilikte yaşa takılanların (EYT) işgücü piyasası ve ekonomiye etkisi. *Toprak İşveren Dergisi*, (136), 18-25.
- IMF. (2025). *Inflation rate, average consumer prices*. International Monetary Fund. https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPCH@WEO/WEO_WORLD/TUR
- İzci, F., & Atmaca, Y. (2019). Yeni hükümet sisteminde cumhurbaşkanının söylemlerinin bürokrasi üzerindeki etkisi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(48), 4522–4533.
- Kıvanç, A. (2024, 10 24). *Yüksek emekli aylığı alan sayısı merak konusu*. HaberTürk. <https://www.haberturk.com/kac-emekli-80-bin-tl-alıyor-3731347-ekonomi>
- SGK. (2025a). *Mali İstatistikler*.
- SGK. (2025b). *SGK Veri*. Sosyal Güvenlik Kurumu: <https://veri.sgk.gov.tr>
- TBMM. (2024). Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu Tutanak Dergisi.
- TBMM. (2025). *Kanun Teklifi Soru Formu*. <https://www.tbmm.gov.tr/yasama/kanun-teklifleri>
- TCMB. (2004). *Enflasyon*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/b62e1fb7-ebc1-4922-99dc-b3ba23320b9f/enflasyon.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROO>
- TCMB. (2025). *Tüketici Fiyatları*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Enflasyon+Verileri/Tuketici+Fiyatları>